

Αθήνα, 30 Ιουλίου 2024

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τον Υπουργό Παιδείας, Θρησκευμάτων & Αθλητισμού

ΘΕΜΑ: Άμεσα λύση για τους υποψήφιους διδάκτορες του ΙΚΥ που καλούνται σε επιστροφή δεδουλευμένων

Το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ) αποτελεί τον Εθνικό Φορέα Υποτροφιών που χορηγεί υποτροφίες σε προπτυχιακό, μεταπτυχιακό και διδακτορικό επίπεδο, με στόχο να συμβάλλει στην ενδυνάμωση της ελληνικής επιστημονικής κοινότητας.

Όσον αφορά στις υποτροφίες του ΙΚΥ για υποψήφιους διδάκτορες μέχρι σήμερα το Ίδρυμα έχει επενδύσει σε δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας, χορηγώντας υποτροφίες για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής και Μεταδιδακτορικής έρευνας στην Ελλάδα μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια βίου Μάθηση» (ΕΣΠΑ 2014-2020).

Σύμφωνα με τα παραπάνω, με Απόφαση της Ειδικής Γραμματείας Διαχείρισης Προγραμμάτων Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου εγκρίθηκαν 211 υποτροφίες διδακτορικών σπουδών 1ου Κύκλου με διάρκεια έως 36 μήνες και η Πράξη ολοκληρωνόταν έως τις 31-08-2019. Στο 2ο Κύκλο εγκρίθηκαν 330 υποτροφίες διδακτορικών σπουδών διάρκειας 36 μηνών, ενώ με άλλη απόφαση οι υποτροφίες ανήλθαν τελικά σε 700 για διδακτορικές σπουδές διάρκειας 36 μηνών με καταληκτική ημερομηνία Πράξης 31-12-2021.

Επίσης, με Απόφαση της Ειδικής Γραμματείας Διαχείρισης Προγραμμάτων Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου εγκρίθηκαν 500 ώριμα διδακτορικά, μέγιστης διάρκειας 16 μηνών, προκειμένου οι υποψήφιοι να ολοκληρώσουν έγκαιρα τη διδακτορική τους διατριβή στην Ελλάδα κατά το χρονικό διάστημα από 01/05/2017 έως 30/06/2019 και η διδακτορική διατριβή τους προβλεπόταν να ολοκληρωθεί έως τις 30-06-2023.

Ως μοναδικό κριτήριο αξιολόγησης για την ανωτέρω εμπρόθεσμη ολοκλήρωση του προγράμματος τίθεται από το ΙΚΥ η παράδοση της διδακτορικής διατριβής, ήτοι η επιτυχής υποστήριξη του διδακτορικού ενώπιον της 7μελούς Εξεταστικής Επιτροπής, γεγονός που δεν εξαρτάται αποκλειστικά από τον εκάστοτε υπότροφο.

Κατά τη διάρκεια της υποτροφίας, ο υποψήφιος διδάκτορας και υπότροφος του ΙΚΥ οφείλει να συντάσσει και να υπογράφει εκθέσεις προόδου ανά τρίμηνο. Κάθε έξι μήνες πρέπει να συντάσσονται και να υπογράφονται εκθέσεις προόδου από την Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή.

Οι ανωτέρω εκθέσεις, καθώς και το θετικό περιεχόμενο αυτών, αποτελεί προϋπόθεση για την απρόσκοπτη και συνεχή καταβολή της υποτροφίας μέχρι τη λήξη της.

Με τη λήξη της υποτροφίας χορηγείται βεβαίωση από τη Γραμματεία του οικείου Τμήματος ή Σχολής, από την οποία να προκύπτει ότι έχει κατατεθεί η πρόταση της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής για τον ορισμό Εφταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής κρίσης της διδακτορικής διατριβής.

Στη σύμβαση, την οποία υπογράφει ο υποψήφιος για να λάβει τη χρηματοδότησή του, αναφέρεται ρητά ότι σε περίπτωση που δεν ολοκληρωθεί το έργο έχει την υποχρέωση να επιστρέψει τα χρήματα που πήρε, εκτός αν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας που εμπόδισαν την ολοκλήρωσή του και οι οποίοι προσδιορίζονται από τον νόμο.

Ενεργοποιώντας τη συγκεκριμένη ρήτρα, το τελευταίο χρονικό διάστημα, για τους υποτρόφους υποψηφίων διδακτόρων του ΙΚΥ Α' και Β' κύκλου και «ώριμων διδακτορικών» το Ίδρυμα ακολουθεί μία δυσανάλογα αυστηρή διαδικασία επιστροφής του συνόλου της χρηματοδότησης που έλαβαν οι υποψήφιοι, που δεν κατόρθωσαν να ολοκληρώσουν μέχρι σήμερα τη διατριβή τους.

Οι εν λόγω υποψήφιοι διδάκτορες λαμβάνουν τις τελευταίες ημέρες «εκθέσεις ελέγχου» μέσω δικαστικών επιμελητών, που τους ανακοινώνουν ότι θα πρέπει να επιστρέψουν τα δεδουλευμένα ετών, εντός μάλιστα 30 ημερών.

Οι «εκθέσεις ελέγχου» παραδίδονται σε υποψηφίους παρά τη δέσμευση του Προέδρου του Ιδρύματος για επίσημο αίτημα προς το Υπουργείο Παιδείας με στόχο την παράταση της καταβολής των απαιτούμενων παραδοτέων διατριβών μέχρι το τέλος του 2024.

Οι προκλήσεις της εκπόνησης των διδακτορικών διατριβών αλλά και οι ιδιαιτερότητες της λειτουργίας των ελληνικών Πανεπιστημίων θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την τήρηση των αυστηρών χρονοδιαγραμμάτων του ΕΣΠΑ.

Είναι γεγονός ότι, στην ελληνική πανεπιστημιακή πραγματικότητα η έγκαιρη ολοκλήρωση των διδακτορικών σπουδών δεν είναι ευθύνη μόνο του υποψηφίου διδάκτορα.

Ενδεικτικά, υπάρχουν πανεπιστημιακά Τμήματα των οποίων οι Καθηγητές έχουν 30 ή ακόμη και 50 υποψήφιους υποτρόφους υπό την επίβλεψή τους. Στις περιπτώσεις αυτές η τήρηση ή μη των αυστηρών χρονοδιαγραμμάτων δεν είναι δυνατόν να θεωρείται αποκλειστική ευθύνη του υποψηφίου.

Εξαιτίας της ιδιαίτερα απαιτητικής διαδικασίας ολοκλήρωσης μίας επιστημονικής διατριβής και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών κάθε

πανεπιστημιακού Ιδρύματος και κάθε Τμήματος, θα πρέπει να δίνεται η δυνατότητα στον κάθε υπότροφο να εξηγήσει τους αντικειμενικούς λόγους της καθυστέρησης και να καταθέσει την εργασία που έχει υλοποιήσει.

Υπάρχουν πολλές περιπτώσεις υποτρόφων οι οποίοι δηλώνουν πως η διδακτορική τους διατριβή είναι κατατεθειμένη την Τριμελή Επιτροπή – σε πολλές περιπτώσεις μάλιστα εγκεκριμένη με τη σχετική τεχνική έκθεση – ωστόσο η καθυστέρηση στην ολοκλήρωση οφείλεται σε μη συγκρότηση της Εφταμελούς Επιτροπής κρίσης της διατριβής.

Πολλές είναι επίσης οι περιπτώσεις υποτρόφων των οποίων η ολοκλήρωση της διατριβής βασίζεται εξ ολοκλήρου στη διεξαγωγή πειραματικών αποτελεσμάτων με την καθυστέρηση να οφείλεται αποκλειστικά σε τεχνικές δυσκολίες (πχ βλάβες στα αντιδραστήρια).

Για τη διασφάλιση της νομιμότητας της χρηματοδότησης, της τήρησης των χρονοδιαγραμμάτων αξιοποίησης των κονδυλίων των υποτροφιών, αλλά και της αντιμετώπισης των υποτρόφων με βάση τις αρχές της αναλογικότητας και της επεικούς μεταχείρισης, ενδεχομένως χρήσιμη θα ήταν η σύσταση Ειδικών Επιτροπών αξιολόγησης και εξέτασης των λόγων καθυστέρησης υποβολής της εκάστοτε διατριβής ανά πανεπιστημιακό Τμήμα.

Οι Ειδικές Επιτροπές, γνωρίζοντας τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του κάθε πανεπιστημιακού κλάδου και την πανεπιστημιακή πραγματικότητα, μπορούν να διασφαλίσουν την εξατομικευμένη και ενδεδειγμένη εξέταση των λόγων για τους οποίους ο εκάστοτε υπότροφος δεν κατάφερε να ολοκληρώσει εγκαίρως τη διατριβή του και αν αυτό οφείλεται τελικά ή όχι σε υπαιτιότητά του.

Επειδή, οι υποψήφιοι διδάκτορες αποτελούν επιστημονικό δυναμικό υψηλής ειδίκευσης που προετοιμάζεται να στελεχωσει την ερευνητική δραστηριότητα της χώρας και σημαντικούς επιστημονικούς και παραγωγικούς κλάδους.

Επειδή, πολλές φορές εργάζονται και ολοκληρώνουν τις διατριβές τους σε εξαιρετικά δύσκολες συνθήκες με ασφυκτικές προθεσμίες.

Επειδή, σε κάθε περίπτωση, τα χρήματα των υποτροφιών τους είναι δεδουλευμένα γεγονός που αποδεικνύεται από τις σχετικές εκθέσεις προόδου.

Επειδή, η δυσανάλογα αυστηρή διαδικασία επιστροφής των υποτροφιών δεν συνάδει με το πνεύμα και τον σκοπό του ΙΚΥ που είναι η στήριξη του επιστημονικού δυναμικού της χώρας και η ανάπτυξη και ενίσχυση της επιστημονικής έρευνας στα ελληνικά Πανεπιστήμια.

Ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός:

1. Προτίθεται να παρέμβει άμεσα προκειμένου να διακοπεί η δυσανάλογα αυστηρή διαδικασία αίτησης επιστροφής των υποτροφιών που ενεργοποίησε το ΙΚΥ για τους υποτρόφους

υποψηφίων διδακτόρων του ΙΚΥ Α' και Β' κύκλου και «ώριμων διδακτορικών»;

2. Έχει λάβει αίτημα από το ΔΣ του ΙΚΥ για παράταση της καταβολής των απαιτούμενων παραδοτέων διατριβών μέχρι το τέλος του 2024; Αν ναι, πώς απαντά σε αυτό;
3. Προτίθεται να εξετάσει την αλλαγή της διαδικασίας για την ολοκλήρωση της διατριβής ώστε τελικό παραδοτέο να είναι η τεχνική έκθεση εγκεκριμένη από την τριμελή επιτροπή των υποψηφίων και όχι η τελική διδακτορική διατριβή;
4. Προτίθεται να εξετάσει την πρόταση σύστασης Ειδικών Επιτροπών αξιολόγησης και εξέτασης των λόγων καθυστέρησης υποβολής της εκάστοτε διατριβής ανά πανεπιστημιακό Τμήμα;
5. Με ποιόν άλλο τρόπο προτίθεται να παρέμβει προκειμένου να επιλυθεί το πρόβλημα που έχει προκύψει με τους υποτρόφους υποψηφίων διδακτόρων του ΙΚΥ Α' και Β' κύκλου και «ώριμων διδακτορικών» που δεν έχουν ολοκληρώσει τη διατριβή τους για να μην αναγκαστούν σε επιστροφή των δεδουλευμένων υποτροφιών τους;

Οι Ερωτώντες Βουλευτές

Μεϊκόπουλος Αλέξανδρος

Καλαματιανός Διονύσης

Αυλωνίτης Αλέξανδρος-Χρήστος

Βέττα Καλλιόπη

Γαβρήλος Γεώργιος

Γιαννούλης Χρήστος

Δούρου Ειρήνη

Ηλιόπουλος Όθων

Θρασκιά Ουρανία

Κασιμάτη Νίνα

Μάλαμα Κυριακή

Μπάρκας Κων/νος

Νοτοπούλου Αικατερίνη

Παναγιωτόπουλος Ανδρέας

Παπαηλιού Γεώργιος

Παππάς Πέτρος

Πούλου Παναγιού

Ψυχογιός Γεώργιος